

Actieplan stikstof Noord-Holland

Geef natuur en mens weer lucht!

Alle
effectieve
maatregelen
op een rij

De stikstofcrisis raakt iedere inwoner van onze provincie. Om vergunningverlening voor nieuwe activiteiten mogelijk te maken, is het van belang om de uitstoot van stikstof snel te verminderen.

De kern van het probleem is niet de vergunningverlening, maar de kwaliteit van onze natuur en onze eigen gezonde leefomgeving. De te hoge concentratie stikstofoxiden en ammoniak is schadelijk voor de natuur en onze gezondheid. Vooral mensen met astma en longklachten hebben hier ernstige last van. Schone lucht is daarom in het belang van ons allemaal.

Een overmaat aan stikstofverbindingen zorgt voor zieke bomen, verstoring van het bodemleven, verzuuring van de duinen en snellere groei van bramen en brandnetels. Het gaat niet om het verdwijnen van één soort, onze hele biodiversiteit staat op het spel. En dit terwijl de natuur voor ons allemaal van wezenlijk belang is. De natuur is onmisbaar voor mensen, vanwege onze gezondheid, welzijn en onze economie.

Wij vinden dat alle sectoren een bijdrage moeten leveren aan de vermindering van de stikstofuitstoot. In Noord-Holland gaat het vooral om het wegverkeer en de landbouw, maar ook om de scheepvaart en de luchtvaart. Om dit te bereiken is het van belang dat de stikstofcrisis integraal wordt aangepakt. Deze aanpak kan ook helpen om andere beleidsdoelen als CO₂-reductie, waterkwaliteit of verkeersveiligheid te bereiken.

Perspectief voor de toekomst

Als natuur- en milieuorganisaties denken we graag mee aan lange termijn oplossingen. Alle sectoren moeten bijdragen aan schonere lucht voor plant, dier en mens. Dan ontstaat er zekerheid en weer perspectief voor de toekomst.

Dit is in ieders belang. We stellen de volgende aanpak voor.

Uitgangspunten en doelen

- Neem de draagkracht van de natuur en de gezondheid van de inwoners van Noord-Holland als uitgangspunt om de stikstofuitstoot terug te dringen.
- Ontwikkel een samenhangend pakket van maatregelen, waarbij iedere sector een evenredige bijdrage levert aan het terugdringen van de stikstofuitstoot.
- Beperk maatregelen niet tot de omgeving van Natura 2000-gebieden, maar verminder de uitstoot in de gehele provincie.
- Stel als doel dat in 2030 de ontwikkeling van de natuurwaarden niet meer geremd wordt door een overschot aan stikstof.
- Behoud de Natura 2000-gebieden en verbeter de kwaliteit van bestaande natuurgebieden om de veerkracht te versterken.

Effectieve maatregelen

Mobiliteit en industrie

1 Schoon verkeer

Stimuleer het gebruik van elektrische auto's, openbaar vervoer en fiets. Want uiteindelijk is de overstap naar emissievrij verkeer de beste methode om uitstoot van stikstof door mobiliteit te beperken.

2 Schone scheepvaart

Stimuleer schonere scheepvaart, door bijvoorbeeld verlaging van havengeld voor schonere schepen, subsidie voor andere motoren, snelheidsverlaging en verplicht gebruik van walstroom. En ontwikkel in overleg met het Havenbedrijf Amsterdam een ambitieus gezamenlijk programma Schone scheepvaart. Voer als provincie / IPO een actieve lobby om internationale normen, zoals geldig op de Noordzee, aan te scherpen.

3 Stel grenzen aan de luchtvaart

De luchtvaart levert bij ongewijzigd beleid relatief een steeds groter aandeel aan de totale uitstoot. Ook deze sector dient een evenredige bijdrage te leveren aan het verminderen van de totale uitstoot. Dus beperk het aantal korte vluchten en lobby bij de landelijke overheid om verdere uitbreiding van Schiphol te stoppen.

4 Innovatie door industrie

Breng de uitstoot van stikstofoxiden en ammoniak door de industrie terug volgens de best beschikbare technologie. Investeer in aanvullende zuivering van de rookgassen en nieuwe normen. Start bij de grootste stikstofuitstoters zoals de cacao-industrie in de Zaan, TATA Steel, AEB en vuilverbrandingsinstallaties.

Landbouw

5 Verduurzaam de landbouw

Zet in op een snellere transitie naar een natuurinclusieve, extensievere en grondgebonden landbouw in de hele provincie, met prioriteit voor een brede zone rond natuurgebieden. Zie de voorstellen in het Noord-Hollandse Deltaplan Biodiversiteit 'Groen Goud'.

6 Breng balans terug

Breng de balans terug tussen de hoeveelheid vee en de draagkracht van bodem en water. Help boeren bij het voldoen aan de regels rond stikstof en fosfaat.

7 Combineer geld en doelen

Combineer stikstofmaatregelen met andere beleidsdoelen, zoals klimaat en bodemdaling. De combinatie van doelen en koppeling van

geld in gebiedsgerichte aanpakken leidt tot versnelde verduurzaming van de landbouwsector. Inzet van kavelruil en provinciale ruilgrond is hierbij noodzakelijk.

8 Pak de bron aan

De aankoop van intensieve agrarische bedrijven (en dan vooral melkveehouderijen) is waarschijnlijk een van de meest effectieve bronmaatregelen in de landbouw. Zet in op reductie van stikstof via bronmaatregelen, maar ook door bij overname van stoppende bedrijven te zorgen voor een netto afname van de stikstofuitstoot. Stel hierbij de vrijkomende gronden ter beschikking aan natuurinclusieve landbouwbedrijven in de omgeving. Hierdoor is extensivering voor hen mogelijk.

9 Van stikstofplafonds naar bedrijfsdoelen

Onderzoek waar de stikstof vandaan komt, formuleer gebiedsgerichte doelen, stel regionale stikstofplafonds op en bepaal en welke maatregelen per gebied nodig zijn om dat doel te behalen. Vertaal de gebiedsdoelen via een gebiedsproces naar bedrijfsdoelen. Extern salderen kan worden toegepast als uitkomst van een gebiedsproces. Zet de uitwerking hiervan onder stevige regie van de provincie.

10 Kringlopen sluiten

Voor duurzame oplossingen op de lange termijn zal de kringloop zoveel mogelijk moeten worden gesloten. Technische maatregelen zijn noodzakelijk voor de korte termijn, maar zijn niet voldoende effectief voor de lange termijn. Ga uit van maatregelen waarvan de werking is aangetoond.

11 Verduurzaam bemesten en beweiden

Stimuleer weidegang, eiwit-arme voergebruik en alternatieve manieren van mestaanwending. De effectiviteit hiervan blijkt uit recent gepubliceerd onderzoek (bijvoorbeeld Proeftuin Veenweiden). Investeer niet in technische oplossingen als luchtwassers of enzymen waarbij koeien jaarrond in de stal blijven staan. Stimuleer maatregelen waardoor de hoeveelheid drijfmest afneemt en er voldoende vaste mest beschikbaar komt voor weidevogelbeheer.

Vergunningen en monitoring

12 Ga bij vergunning uit van daadwerkelijk gebruik

Verleen alleen nog tijdelijke vergunningen, waarbij interne of externe saldering alleen mogelijk is in combinatie met minder vergunde ruimte, waardoor de totale stikstofuitstoot af-

neemt. Ga bij het bepalen van de 'stikstofruimte' uit van het daadwerkelijk gebruik, niet van de vergunde ruimte. Alleen op deze manier kan de uitstoot in werkelijkheid afnemen.

13 Externe adviseurs

Om een onafhankelijke stem te hebben in Noord-Holland adviseren wij om een Adviescommissie Stikstofreductie in te stellen – met wetenschappers en deskundigen met verschillende expertises.

14 Schep duidelijkheid en zekerheid

Houd vast aan de provinciaal vastgestelde beleidsregel (maximaal 70% van de feitelijk benutte capaciteit wordt bij een nieuwe vergunning voor een saldogevende activiteit betrokken). Dit schept duidelijkheid en zekerheid voor iedereen.

15 Volg neerslag van stikstof

Ontwikkel in de hele provincie een meetnet van zowel stikstofoxiden als ammoniak en volg de ontwikkeling van de 'stikstofneerslag' nauwlettend.

Natuur

16 Maak NNN af

Ga door op de ingezette koers om het Natuurnetwerk Nederland voor Noord-Holland te realiseren en doe aan herstelbeheer om de natuur te laten herstellen van de gevolgen van de stikstofvervuiling.

17 Robuuste natuur

Maak bestaande natuurgebieden robuuster en versterk de verbindingen tussen natuurgebieden. Zorg voor een schil van natuurinclusieve landbouwbedrijven rond natuurgebieden om de weerbaarheid van de natuur te vergroten.

Samen de schouders eronder

Het is voor iedereen in onze provincie belangrijk dat we het stikstofprobleem definitief oplossen. Door samen de schouders onder het actieplan te zetten en als alle partijen hun bijdrage leveren ontstaat weer perspectief voor de toekomst.

Natuur en Milieufederatie Noord-Holland, Landschap Noord-Holland, Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, IVN en Natuurmonumenten, opgesteld samen met Staatsbosbeheer.

November 2019